

Mesterek és tanítványok a (szlovén) költészetben

Előszó a négy kortárs szlovén költőt bemutató összeállításunkhoz

Van nem messze a magyar határtól és Zala megyétől a Murán túli szőlődombok között egy Jeruzalem nevű település. A nevét minden idők egyik leginkább követésre méltó hadjáratának köszönheti. Német keresztes lovagok tartottak Jeruzsálem és a Szentföld irányába nagy célok-ból eltervezett öldöklés és megöletés felé. A Német-Római Birodalom határán, ezen a kellemes szőlőhegyen megálltak, itták a kitűnő helyi bort, ettek bőséggel, jól érezték magukat. Nem akaródzott tovább indulni. Ott ragadtak. Hogy mégse bizonyuljanak szőszegőnek, elnevezték a helyet eredet úti céljukról. Tőlük aztán lehet tanulni. A katonáskodás erejét a szavak erejére váltották. Az öldöklést az örömré és a békére. A vért a szimbolikus vérre: a borra. Jézushoz ennél közelebb nem kerülhetek volna sehogy másként. Hány életet kíméltek meg?

A hely ma is létezik, ma is gyönyörű, pannon idill. Itt volt idén a nagy szlovéniai költőfesztivál, a *Bor és költészet napjainak* előrendezvénye, egy műfordítóműhely, ahol ezúttal magyar és szlovén költők fordították egymást. Kölcsönösen egymás mestereivé és tanítványaivá váltak. Hiszen a mester csak akkor lehet mester, ha valamikor jó tanítvány volt, sőt mi több, most is hajlandó tanulni a tanítványaitól. A szlovén költők: Andrej Brvar, Milan Vincetič. Ők már mester korban levők. Brvar élő klasszikusnak számít, maribori. Teljes költői életműve nemrég reprezentatív kötetben látott napvilágot, Milan Vincetič Muraszombatba való izgalmas, groteszk szerelmes versei örök megújulásáról tanúskodnak.¹ Betegség miatt az egyik szlovén költő szerepébe az egész fesztivál nemzetközi hírű és önálló magyar nyelvű verseskötettel is rendelkező szervezője kellett beugorjon, Aleš Šteger. A negyedikük, a fiatal, szikrázóan tehetséges maribori Kristina Kočan volt. Itt az ő négyük verseit szedtem úgy egymás mellé, hogy egy mestert egy tanítvány követ, bár Šteger esetében, miközben bátran tanul hazai és világirodalmi mesterektől, saját költői hatása is vitathatatlan.

A négy magyar költő: Tolnai Ottó az egész magyar irodalom egyik legnagyobb élő mestere, elsősorban versben, de prózában is, sőt az irodalom szerény, bölcs szemléletében. Továbbá Tóth Krisztina, Térey János, akik a magyar irodalom legolvasottabb költői közé számítanak, túljárva rég a tanítványi korszakon. A negyedik én magam voltam. Részemről mind a hét eddig említett költőtől szívesen tanulok, erőt és ihletet merítek munkájukból. A fordított költők esetében ez konkrétan is így volt. A fordítás új mesterek beemelése a talán még mindig mesterhiányos magyar irodalomba. A költők közötti közvetítésben nagy szerepet játszott Gaál Gabriella, aki mind a két irányba nyersfordításokat készített, segédkezett minden költőnek, ha kérdései támadtak munka közben. A szövegek esetenként az eredeti, továbbá a német és az angol fordítások figyelembevételével készültek, de amikor nincs odaírva a fordítás alá Gaál Gabriella neve, a segítség ott van azokban a munkákban is. A legnagyobb mester mindig a láthatatlan mester.

Vörös István

¹ Sajnos október 4-én, 60 éves korában Milan Vincetič váratlanul elhunyt. Az összeállítást az ő emlékének ajánljuk.